

Nordisk medicinhistorisk förenings verksamhet 2005–2007

Michael 2007;4:591–2.

Det är jubileumsår i år. Fyrtio år har gått sedan den första nordiska medicinhistoriska kongressen gick av stapeln i Göteborg den 3–4 juni 1967. Nio år senare, den 27 mars 1976, bildades själva föreningen vid ett möte i Stockholm.

Intresset för medicinens historia har fortsatt, både inom den medicinska sfären och bland icke-medicinare. Inom medicinen finns flera olika grupper, var och en med sin historia, som förtjänar att lyftas fram. Utöver läkarna finns sjuksköterskor, farmacihistoriker och tandläkare, varje grupp med sina nätverk och ibland också egna medicinhistoriskt inriktade tidskrifter. Det finns även en internationell organisation för de medicinhistoriska museerna – European Association of Museums of History of Medical Sciences.

Utänför den medicinska sfären finns starka forskningsmiljöer, ofta tvärvetenskapligt och tematiskt inriktade, inom flera humanistiska och socialvetenskapliga discipliner, däribland idé- och vetenskapshistoriker, historiker, sociologer, etnologer, litteraturvetare.

Inom museivärlden är utvecklingen motstridig. Fältet är svårt att överblicka, då det finns allt från små enheter ute på de enskilda sjukhusen eller som delar av museer med annan inriktning till stora specialinriktade medicinhistoriska museer. I Sverige har två av de största, museerna i Stockholm och Lund, nyligen stängts. Samtidigt tillkommer nya. Så har Västerbottens Medicinhistoriska Förening öppnat ett nytt museum i den äldsta delen av Umeå lasarett. Tack vare EU-bidrag har föreningen fått professionell hjälp att bygga upp en utställning från folkmedicin till specialistvård. I museets lokaler anordnar också Umeå Pensionärs Universitet kurser i medicinhistoria där olika vårdspecialiteter presenterar sin historia och vårdfilosofi.

I Reykjavik 2005 väcktes tanken på fortsatt kartläggning och analys av de medicinhistoriska museerna, deras struktur och funktion. Denna kongress har en särskild session om de medicinhistoriska museerna. Diskussionen kan förhoppningsvis leda till skapandet av en arbetsgrupp inom Nordisk Medicinhistorisk Förening för ovanstående ändamål.

Frågan om utdelning av stipendier har diskuterats vid tidigare generalförsamlingar. Inför kongresserna både i Oslo 2003 och i Reykjavik 2005 gavs den tillträdande styrelsen förtroendet att använda upp till 20 000 DKK «til legater till nordisk medicinhistoriske forskare, isaer yngre». Några sådana stipendier har emellertid enligt protokollen inte delats ut, varken i Oslo eller i Reykjavik. Det har därför för nuvarande presidium tett sig rimligt att i samband med kongressen i Umeå 2007 dela ut två stipendier à 10.000 SEK, d.v.s. ca 8.000 DKK. Dessa stipendier går till Niklas Thode Jensen, ung historiker vid Saxo-institutet i København vars Ph. D. handlar om kolonialmedicin i danska Västindien under 1800-talets första hälft, samt Vitalija Miezutaviciute, disputerad forskare aktiv i uppbyggnaden av den medicinhistoriska verksamheten i Vilnius.

I Reykjavik 2005 utsågs Västerbottens Medicinhistoriska Förening i Umeå att vara värd för föreningens XXI:a kongress 2007. Nordisk Medicinhistorisk Förenings presidium har under perioden utgjorts av presidenten Peter Ollinen, kassören Karl Anders Jacobsson samt generalsekreteraren Bodil Persson. Hindrik Strandberg och Ole Jacob Broch har varit revisorer.

Bodil Persson

*Leg.läk./fil.dr. Bodil Persson är
generalsekreterare i Nordisk medicinhistorisk förening.
c/o Historiska institutionen, Box 2074, S-22002 Lund, Sverige*